

> Retouradres Postbus 1600 3800 BP Amersfoort

College van B&W van Gemeente Zaltbommel
T.a.v.
Postbus 1002
5300 DA Zaltbommel

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

Olonummer

Onze referentie
1258470

Datum 27 april 2022
Betreft Wabo advies omgevingsvergunning rijksmonument

Bijlagen
0

Naam Brakel
Adres Dwarssteeg 4
Postcode/plaats 5306BC Brakel
Gemeente/provincie Zaltbommel; Gelderland;
Monumentnummer 528827

Geacht college,

Op 23 maart 2022 vroeg u mij u te adviseren over de voorgenomen wijziging(en) van bovengenoemd monument op grond van artikel 2.26, derde lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) in samenhang met artikel 6.4, eerste lid onder a, van het Besluit omgevingsrecht (Bor). U heeft mij daartoe de aanvraag om een omgevingsvergunning toegezonden. Eerder heb ik op 30 juni 2021 een bezoek gebracht en is een preadvies d.d. 11 augustus 2021 naar u verzonden. Ik heb ook nog meerdere malen overleg gehad met de opdrachtgever Gelders Landschap & Kasteelen.

Advies

Ik adviseer u de gevraagde omgevingsvergunning te verlenen met daaraan verbonden de volgende voorschriften:

- Juiste locatie op het terras zoeken voor stroom en parasolpunten zodat het zicht op het landhuis open blijft;
- Over het aantal en de plaats van de clump moerassypressen word ik nog graag betrokken.

Richting u wil ik nog vragen om goed te kijken welke evenementen wel en niet straks in het park kunnen plaatsvinden. Evenementen die de erfgoedwaarden aantasten zouden dan elders kunnen plaatsvinden.

In onderstaande motivering licht ik dit nader toe. Bij de beoordeling heb ik de stukken betrokken zoals deze zijn ingediend bij de aanvraag.

Het plan

Het plan behelst de restauratie en de herinrichting van het Engelse landschapspark rond Huis Brakel.

Motivering

De tuin voor het Huis te Brakel maakt onderdeel uit van de historische parkaanleg van het landgoed. Het rijksmonumentale landgoed zelf omvat het landhuis, de tuin, de moestuin met ommuring en houten toegangspoort, de ruïne en 't Spijker. De in Engelse landschapsstijl ontworpen tuin is tussen 1811 en 1823 tot stand gekomen, deels gebaseerd op een ontwerp van Hendrik van Lunteren en deels op instigatie van de toenmalig eigenaar Wilhelmus van Dam van Brakel. Het landschapspark is gelegd over een 18de-eeuwse structuur die voornamelijk op het nut gericht was: een in vakken verdeeld terrein met bouw- en weilanden, boomgaarden en een moestuin. Aan de oostzijde werd een gebogen weiland met serpentinevijver en eilandje aan de oostkant van het huis aangelegd. Dit geeft vanaf de Dwarssteeg een weids uitzicht op het huis. Twee gebogen oprijlanen zorgen ervoor dat bij de ingang het huis aan het zicht onttrokken wordt. Pas wanneer de bochten van de oprijlaan omgereden zijn, komt het huis als bewust gecreëerd verrassingseffect tevoorschijn.

De restauratie en herinrichting van het park is deels gericht op het behoud en het versterken van bestaande monumentale waarden, zoals hoogteverschil, zichtlijnen, wisselwerking tussen open- en geslotenheid, materialisering van paden, herstel oude boom(groepen), maar ook het verbeteren of toevoegen van nieuwe elementen, zoals een ovaal met terras, een haag rond het landhuis, nieuwe boomgroepen, een wandelpad, bruggen, toegangspoorten en een vlonder. De oude toegangshekken worden vervangen. De oprijlaan krijgt een verlichtingsplan.

Eerder ben ik al grotendeels akkoord gegaan met de ingrepen. De nieuwe kwaliteitsimpuls is een duidelijke versterking van de uitstraling en beleving van het groene rijksmonument. Verder is positief dat nadrukkelijk de relatie en afstemming wordt gezocht met het huis en de daar aanwezige functies. Een discussiepunt was nog de haag rond het landhuis. Voor de keuze van een wintergroene taxus is gelukkig afgestapt. Een beukenhaag die zijn blad verliest is veel passender en historisch verantwoord binnen de Engelse landschapsstijl. De verharde ovaal is als duidelijke nieuwe toevoeging goed denkbaar. Het accentueren van deze ovaal met een haag is, zeker voor het landhuis niet wenselijk. Deze zichtlijn moet open blijven. De oplossing om een haag langs beide kanten van de oprijlaan aan te leggen kan wel onze goedkeuring krijgen. Zo wordt het terrein rond het landhuis op een natuurlijke manier begrensd. De overgang van het verharde terras op de terp naar de vijver zal nader ontworpen moeten worden. De oplossing kan zoals besproken ook in het beheer liggen. Mocht een haag toch uiteindelijk functioneel wenselijk zijn, omdat dit voor de bedrijfsvoering en de veiligheid beter is, dan kan hiervoor een nieuwe omgevingsvergunning aangevraagd worden. Dan kunnen deze belangen nader afgewogen worden.

Op het terras zullen een aantal stroom en parasolpunten worden aangebracht voor evenementen die de huurder in de toekomst wil organiseren. Ik wil meegeven om deze zoveel mogelijk aan de kant van het koetshuis te plannen en het zicht op het landhuis open te houden. Het is belangrijk om afspraken met

huurder te maken dat niet het hele seizoen grote parasols voor het landhuis verschijnen.

Ten aanzien van de aanvullende beplanting bij de linden op het eiland, de boomgroep in de noordelijke oever en de begroeiing in de plantvakken heb ik nu een duidelijker beeld gekregen. Ik kan hiermee akkoord gaan.

Ten aanzien van de keus voor de clump moerascypressen is nu duidelijk dat hier aansluiting wordt gezocht met beplanting in het jaren tachtig deel van het park achter Huis Brakel. Over de vraag alleen en hoeveel moerascypressen loopt nog een nadere studie. Hier word ik nog graag nader bij betrokken.

Het park wordt door veel mensen uit de omgeving gebruikt. Er zijn ook vaste evenementen in het park. Dat geeft aan wat het belang van huis en park zijn voor de omgeving. Dat is mooi om te zien. Wel zou ik u als gemeentebestuur willen meegeven om goed te kijken wat wel en niet op het terrein kan en te kiezen voor evenementen die geen schade toebrengen aan het park. Andere evenementen kunnen dan elders in het dorp Brakel, zoals het Marktplaatsveld, plaatsvinden.

Uitgangspunten

Voor meer informatie over aanpassing, restauratie en verduurzaming van rijksmonumenten kunt u onder andere terecht bij '***Uitgangspunten en overwegingen advisering gebouwde en groene rijksmonumenten***' op www.cultureelerfgoed.nl en op www.stichtingerm.nl

Afschrift en tekeningen

Graag wijs ik u erop dat u op grond van het Bor verplicht bent een afschrift van het ontwerpbesluit en van de beschikking, beide met bijbehorende stukken, op te sturen naar de staatssecretaris van OCW, via het Omgevingsloket online of omgevingsvergunning@cultureelerfgoed.nl.

Vragen

Mocht u nog vragen hebben over de inhoud van dit advies, dan kunt u contact opnemen met de contactpersoon die in het briefhoofd vermeld staat.

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed,